

ГОЛОВНЕ

ПУЛЬС МИРУ НА ДОНБАСІ

№83, 17–21 березня 2022

ЗАХІДНІ ПОЛІТИКИ ЗВИНУВАЧУЮТЬ РОСІЮ У ВИКОРИСТАННІ ПЕРЕГОВОРІВ
ДЛЯ ВИГРАШУ ЧАСУ, НАД ПУТІНИМ ПРОПОНУЮТЬ ПРОВЕСТИ ТРИБУНАЛ

Переговори між Україною та Росією продовжуються в онлайн-форматі. Глава російської делегації на переговорах з Україною [заявив](#), що Москва та Київ "максимально зблизили свої позиції" щодо нейтрального статусу України та її невступу до НАТО. Радник голови Офісу президента України та член української делегації на переговорах Михайло Подоляк [зазначив](#), що заяви російської сторони щодо переговорів мають на меті спровокувати напруженість у ЗМІ, при цьому позиції та запити російської сторони на переговорах дещо [змінилися](#) після невдач російських військ, зокрема, вони стали "реалістичнішими". Ключовими аспектами угоди з Росією мають стати припинення вогню, виведення російських військ із території України та готовність Росії до забезпечення нових гарантій безпеки України. За його словами, [погодження](#) спірних моментів на переговорах з Росією може зайняти від кількох днів до півтора тижня, після чого розпочнеться підготовка можливої зустрічі президентів України та Росії. Коментуючи хід переговорів, президент України Володимир Зеленський знову [наголосив](#), що є компроміси, на які Україна не піде у переговорах з Росією – зокрема, неприпустимі компроміси з питань територіальної цілісності та суверенітету.

Прем'єр Великої Британії Борис Джонсон [зазначає](#), що Україна зараз "розплачується" за те, що Захід довгі роки не розумів загрози, яку становить Володимир Путін. При цьому російське вторгнення в Україну вже провалилося,

оскільки Путін недооцінив "силу спротиву" України. Міністр закордонних справ Сполученого Королівства Ліз Трасс [звинуватила](#) Росію у використанні мирних переговорів з Україною як можливості для перегрупування сил. Схожої позиції [дотримується](#) і міністр закордонних справ Франції Жан-Ів Ле Дріан. За його словами, спочатку необхідно досягти припинення вогню і лише потім стануть можливими переговори. Він додав, що у разі застосування в Україні хімічної або бактеріологічної зброї, у Франції не сумніватимуться, яка сторона це зробила, і за цим слідуватимуть санкції без будь-яких табу та обмежень.

18 березня президент України Володимир Зеленський [обговорив](#) із головою Єврокомісії Урсулою фон дер Ляєн шлях до членства в ЄС. Коментуючи переговори, Урсула фон дер Ляєн [наголосила](#), що ЄС продовжить підтримку України, додавши, що "європейський шлях України розпочався". ЄС також [оголосив](#) про надання Україні другого траншу макрофінансової допомоги у розмірі 300 млн євро. Заступник голови Офісу президента України Ігор Жовква [зазначає](#), що робота Єврокомісії з підготовки висновку про готовність України набуті статусу кандидата пройде максимально оперативно. Єврокомісар з питань розширення та сусідства Олівер Варгей [підтвердив](#) намір Єврокомісії підготувати офіційний висновок у максимально стислий термін. "Європейська правда" [коментує](#) технічні особливості процесу.

Уряд Польщі готується представити ідею миротворчої [місії](#) в Україні на найближчому саміті НАТО та на зустрічі Європейської ради. Планується її розміщення в не окупованих Росією частинах країни, щоб "надіслати чіткий сигнал про незгоду з військовими злочинами". Наразі про згоду приєднатися до такої місії заявила [Данія](#).

Два экс-прем'єри Британії закликали створити [міжнародний трибунал](#) для суду над президентом Росії Володимиром Путіним. Колишні керівники британського уряду входять до числа 140 учених, юристів та політиків, які підписали [петицію](#) із закликом створити правову систему на зразок Нюрнберзького процесу над нацистськими військовими злочинцями після Другої світової війни. Серед злочинів Володимира Путіна названо невідомі бомбардування цивільних осіб, порушення гуманітарного режиму припинення вогню та "ядерний шантаж". Зазначається, що хоча військові злочини РФ вже розслідує Міжнародний кримінальний суд, для притягнення до відповідальності потрібне рішення Ради безпеки ООН, на яке Росія може накласти вето, тому розробка ще одного інструменту правосуддя є особливо важливою.

ЧВЕРТЬ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ БУЛА ЗМУШЕНА ПОКИНУТИ ДІМ ЧЕРЕЗ ВІЙНУ, ГУМАНІТАРНА СИТУАЦІЯ ПОГІРШУЄТЬСЯ

Маріуполь з початку березня знаходиться в облозі. У середньому за добу російські збройні сили [скидають](#) на місто від 50 до 100 авіабомб. 19 березня влада Маріуполя [повідомила](#), що російські війська завдали авіаудару по будівлі школи мистецтв, де ховалися близько 400 мирних жителів. Багато загиблих перебувають під завалами, розібрати які неможливо через безперервні

обстріли. У місті та околицях де-факто гуманітарна [катастрофа](#). Радник глави Офісу президента України Олексій Арестович заявив, що воєнного вирішення ситуації в Маріуполі наразі немає, але робляться політико-дипломатичні кроки для виходу з гуманітарної катастрофи. Міністерство оборони РФ [висунуло](#) ультиматум про здачу міста як умову для проведення евакуації мирних жителів, на який Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України офіційно відповіло [відмовою](#). Також повідомляється, що представники російських збройних сил [насилъно](#) вивезли кілька тисяч жителів Маріуполя на територію Росії. Також продовжуються обстріли інших міст [Донецької](#) області, Києва ([1](#), [2](#), [3](#), [4](#)) та Київської області, Харкова ([1](#), [2](#), [3](#), [4](#)) та області, Чернігова ([1](#), [2](#), [3](#), [4](#)), Миколаєва ([1](#)), Рубіжного, Сєвєродонецька та [інших](#) міст [Луганської](#) області, [Запоріжжя](#), Сум. У Чернігові майже два тижні немає електрики, води, опалення, схожа ситуація у частині населених пунктів Харківської, Київської, Миколаївської, Луганської, Донецької областей.

За добу 17 березня з різних населених пунктів [евакуйовано](#) 3810 осіб, 18 березня гуманітарними коридорами вдалося [евакуювати](#) 9145 осіб, 19 березня – [6623](#) особи, 20 березня – [7295](#) людей, 21 березня – [8057](#) осіб.

У ВООЗ [вказують](#), що російські війська перешкоджають доставленню гуманітарної допомоги від ООН до Сум та Маріуполя.

В окупованих російськими військовослужбовцями містах України [продовжуються](#) [протести](#), які [намагаються](#) [придушити](#) російські військовослужбовці. Вони також затримують та викрадають журналістів ([1](#), [2](#), [3](#)), [чиновників](#), [політиків](#), активістів, місцевих [мешканців](#). [Список](#) людей, про яких відомо, що їх викрали представники російської окупаційної влади, веде Центр прав людини ZMINA.

До 19 березня в результаті бойових дій загинули щонайменше 902 мирні жителі, 1459 отримали поранення, [повідомляє](#) управління Верховного комісара ООН з прав людини, при цьому реальні цифри мають бути "значно вищими" - зокрема, затримуються дані з місць, де продовжуються бойові дії, у тому числі з Маріуполя, Волновахи, Ізюму. За [даними](#) Офісу генерального прокурора України, загинуло 115 дітей та ще 140 отримали поранення.

Експерти організації Truth Hounds [провели](#) детальне розслідування російської атаки на пологовий будинок у Маріуполі від 15 березня.

Понад 6,5 мільйона жителів України були змушені залишити свої домівки та переміститися в інші місця всередині країни – така оцінка міститься у [доповіді](#), опублікованій Управлінням ООН з координації гуманітарних питань. Ще 3,2 мільйона жителів залишили країну, таким чином загальна кількість переміщених осіб становить близько чверті населення країни. Зазначається, що ще понад 12 мільйонів людей не можуть покинути безпосередньо порушені війною райони через підвищені ризики безпеки, руйнування доріг, відсутність ресурсів або інформацію про те, де знайти безпечне місце. За [даними](#) ЮНІСЕФ, біженцями стали понад 1,5 мільйона дітей.

РОСІЯ ВИКОРИСТОВУЄ ГІПЕРЗВУКОВУ ЗБРОЮ, УКРАЇНА РІШУЧЕ ВІДБИВАЄ УДАРИ З ПОВІТРЯ

Міноборони РФ [заявило](#), що 18 березня російськими збройними силами було вперше застосовано гіперзвукову зброю. Стверджується, що вона може вражати цілі на дальності понад дві тисячі кілометрів, долаючи системи протиповітряної та протиракетної оборони. Її використання підтвердили й американські офіційні особи - про це [пише](#) CNN, не розкриваючи джерел. На їхню думку, метою застосування могло бути як випробування даного виду озброєнь в умовах війни, так і "надсилання повідомлення Заходу про російські можливості". При цьому міністр оборони США Ллойд Остін [вважає](#), що застосування Росією гіперзвукових ракет суттєвої ролі у війні проти України не зіграє.

При цьому експерти американського Інституту вивчення війни [переконані](#), що Росія зазнала невдачі при спробах наступу на великі міста України - йдеться у випущеному ним звіті. Вони прогнозують, що війна може зайти в глухий кут, коли жодна зі сторін не зможе проводити наступальні операції, здатні змінити її хід. Також у звіті Інституту зазначили, що російська армія намагатиметься бомбити міста, щоб зломити опір населення, проте експерти не вважають це за можливе. Розвідувальне управління британських збройних сил [наголошує](#), що Україні вдалося відстояти перевагу перед РФ у повітряному просторі, тим самим зірвавши виконання одного з ключових завдань Росії. За [оцінками](#) розвідок західних країн, щодня в Україні близько 1000 російських військових гинуть або зазнають поранень. Експерти зазначають, що наступні два тижні бойових дій стануть вирішальними. Аналітики з Conflict Intelligence Team [зазначають](#), що Росія продовжує перекидати війська та інженерну техніку до кордонів України, при цьому інтенсивність перекидання є нижчою, ніж у місяці перед початком війни. За оцінкою аналітиків, Росія може мати ще 40 незалучених батальйонно-тактичних груп, загальна чисельність яких перевищує 20 тисяч осіб, при цьому до підготовки та бойових якостей цих підрозділів "є закономірні питання".

Генеральний штаб Збройних сил України [попереджає](#) про високу ймовірність того, що білоруська армія приєднається до військ Росії та розпочне війну проти України на суші. 19 березня останні співробітники посольства Білорусі [залишили](#) Україну. При цьому жителі Білорусі намагаються [протидіяти](#) втягуванню країни у війну.

За [словами](#) радника голови Офісу президента України Олексія Арестовича, до вечора 20 березня лінія фронту "практично завмерла", оскільки у сторін, що воюють, на цей час не вистачає сил для перелому ситуації на тому чи іншому напрямку, тому вони обмежуються тактичними діями.

Російський військовий експерт Павло Лузін [аналізує](#) можливість застосування Росією нестратегічної ядерної зброї. Він зазначає, що ідея Кремля про можливість застосування ядерного шантажу як політичного інструменту, а також концепція "ядерної деескалації" конфлікту є небезпечною помилкою, яка становить загрозу і для самої Росії. Колишній заступник Верховного

головнокомандувача об'єднаних сил НАТО генерал Річард Ширефф [заявив](#), що Європа має бути готова до можливої ядерної атаки.

В УКРАЇНІ СТВОРЕНІ ТАБОРИ ДЛЯ ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНИХ

19 березня генеральна прокурор України Ірина Венедиктова [заявила](#) про створення в Україні таборів для російських військовополонених. Загалом у полоні перебувають як мінімум 562 російські військові, [повідомила](#) віцепрем'єрка уряду України Ірина Верещук, уточнивши, що це неповні дані. В Україні також створено Національне інформаційне [бюро](#), яке збиратиме і систематизуватиме інформацію про загиблих, зниклих безвісти українців, або таких, які потрапили в полон, а також про полонених і загиблих російських військовослужбовців. Зазначається, що це [дозволить](#) Україні ще раз довести злочини Росії, а у перспективі активізувати процес обміну як полоненими, так і тілами загиблих. Національне інформаційне бюро перебуватиме у віданні Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України. Обмін інформацією з російською стороною планується через структури Міжнародного комітету Червоного Хреста, який є нейтральним посередником. Ірина Верещук [наголосила](#), що Національне інформаційне бюро діятиме відповідно до міжнародного гуманітарного права. При цьому міжнародна правозахисна організація Human Rights Watch [заявила](#), що українській владі слід припинити публікувати відео полонених російських солдатів, оскільки це порушує Женевську конвенцію, спрямовану на забезпечення гідного ставлення до полонених комбатантів з усіх боків.

Міністр оборони України Олексій Резніков [заявив](#), що все частіше в полон українським військовим здаються жителі непідконтрольних уряду районів Донецької та Луганської областей, яких російська влада насильно мобілізувала та відправила на війну. Він наголосив, що Росія не враховує їх у загальній кількості своїх втрат і використовує як "гарматне м'ясо" та закликав зберегти свої життя.

ДОПОМОГА УКРАЇНІ ТА НОВІ САНКЦІЇ ПРОТИ РОСІЇ

Влада Європейського Союзу розглядає можливість використання активів великих російських підприємств, які потрапили під санкції, для фінансування відновлення України - про це [пише](#) Bloomberg, посилаючись на три джерела, знайомі з обговоренням. Зазначається, що ініціатива перебуває на "дуже ранній стадії" обговорень, остаточного рішення ще не ухвалено. Як один із варіантів також розглядається використання заморожених російських активів для виплати військових репарацій. Президент Європейської ради Шарль Мішель [заявив](#), що підтримує створення Фонду солідарності з Україною для надання основних послуг та задоволення невідкладних потреб українських громадян.

Також уряди країн Євросоюзу розглянуть питання щодо накладання нафтового [ембарго](#) на Росію в рамках п'ятого пакета санкцій. Польща [планує](#) повністю припинити купівлю газу у Росії з 2023 року. Пані президент Європарламенту Роберта Метсола [висловила](#) на підтримку якнайшвидшого зменшення залежності Європи від російських енергоресурсів, оскільки їхнє придбання побічно фінансує збройну агресію Росії. Водночас сенат США може [відхилити](#) заборону на імпорт енергоносіїв з РФ - минулого тижня цей законопроект схвалила Палата представників (нижня палата конгресу США). Проте, за даними CNN, сенатори вважають цю ініціативу суперечливою. До санкцій ЄС проти Росії приєдналася [Норвегія](#) - це наймасштабніший пакет обмежень, будь-коли прийнятих у країні. Норвезькі санкції торкнуться фінансового, енергетичного, транспортного, технологічного та оборонного секторів економіки Росії, а також сотень росіян та організацій. Швейцарія планує [заборонити](#) експорт предметів розкоші до Росії. [Австралія](#) та [Японія](#) розширили санкції проти Росії. Нова Зеландія оголосила про перший пакет санкцій - обмеження на поїздки та рішення про заморожування активів поширили на президента Росії Володимира Путіна та 12 членів Ради безпеки РФ. Обмеження також торкнулися понад 300 політиків, військових та пропагандистів, а також 19 організацій. [Велика Британія](#) та [Канада](#) відкликали ліцензію на мовлення російського пропагандистського телеканалу RT. Північна Македонія скасувала безвізовий режим для громадян Росії.

Європейський парламент [заборонив](#) дипломатам та чиновникам із Росії та Білорусі вхід на територію своїх будівель у Брюсселі. Прем'єр-міністр Польщі Матеуш Моравецький [виступає](#) за повну заборону торгівлі ЄС з Росією.

США ведуть [переговори](#) з Туреччиною щодо надання Україні систем протиракетної оборони С-400, раніше куплених у Росії, в обмін на зняття з Туреччини американських санкцій. Джерела агентства Reuters [повідомили](#), що влада Туреччини навряд чи погодиться на угоду, тому що не хоче псувати відносини з Москвою.

Сейм Литви [закликав](#) ООН встановити безполітну зону над Україною. У прийнятій резолюції мова йде про гуманітарні коридори для людей, які опинилися на окупованій території та в зоні бойових дій, організація яких можлива через механізми ООН чи зусилля готових на це країн. Також депутати закликають колег з інших країн працювати над новими санкціями.

Влада Франції [заблокувала](#) майно та активи найбагатших росіян на загальну суму майже 850 мільйонів євро через запровадження санкцій, при цьому розмір заморожених активів російського центрбанку у Франції становив близько 22 мільярдів євро.

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ РОСІЯН І УКРАЇНЦІВ У РОСІЇ

Громадян України, які живуть у Москві, [викликають](#) у поліцію, оглядають їхні мобільні телефони та обшукують квартири. За даними правозахисного проєкту ОВД-інфо на 20 березня, у Росії понад 15000 затримань на антивійснних

протестах. Розгорнуто кампанію кримінального переслідування учасників протесту та опозиційних активістів. [Порушено](#) не менше 37 справ, переслідувань зазнали щонайменше 43 особи. Також складено щонайменше 198 [протоколів](#) у адміністративних справах за антивоєнні висловлювання. Партія "Єдина Росія" підготувала [поправки](#), що передбачають кримінальну відповідальність за фейки щодо роботи російських держорганів за кордоном.